

Kunnskapsdepartementet
v/kunnskapsminister Tonje Brenna
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Att.

Vår ref.

Deres ref.

Bodø, 14. september 2022

Manglende dekning av pensjonskostnader for over halvparten av barnehagene med PBL Barnehagepensjon

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) viser til tidligere orienteringer til Kunnskapsdepartementet om de omfattende og uholdbare problemene med søknadsordningen for private barnehager med ekstra høye pensjonskostnader, senest gitt i møte mellom PBL og KD 9. september 2022.

Vi følger med dette opp tidligere orienteringer med en oppdatert skriftlig redegjørelse.

PBL har på bakgrunn av dokumentasjon fra kommunene og barnehagene gjort estimer som viser at over halvparten av barnehagene med PBL Barnehagepensjon ikke får dekket sine kostnader til pensjon. Dette til tross for at intensjonen er at private barnehager med høyere pensjonskostnader har krav på å få disse dekket etter søknad til barnehagens hjemkommune.

PBL mener de ansatte i barnehagene er den viktigste ressursen for å sikre kvalitet i tilbudet til barna. For å kunne tiltrekke seg dyktige ansatte har det vært en forutsetning for PBL at ansatte i medlemsbarnehagene har ordnede lønns- og arbeidsvilkår. PBL har hatt tariffavtale for medlemmene siden 1997.

Utviklingen i rammevilkårene til private barnehager gjør at PBL er alvorlig bekymret for barnehagenes forutsetninger for fortsatt å kunne tilby konkurransedyktige vilkår til de ansatte, på linje med hva ansatte i kommunale barnehager har. For mange barnehager vil manglende finansiering også innebære en avvikling av barnehagetilbudet, en svekkelse av mangfoldet og kvaliteten i barnehagene. Situasjonen er uholdbar, og skaper ikke de nødvendige forutsetningene for videre kvalitetsutvikling.

Dokumentasjonen PBL har innhentet fra 208 kommuner om kommunale utgifter til pensjon i kommunale barnehager og finansiering via premiefond, og fra 1.560 barnehager om deres pensjonskostnader har dannet grunnlag for estimer som gir grunnlag for stor uro blant private barnehager.

Estimatene viser:

- 835 av 1560 barnehager (53,5 prosent) får ikke dekket sine pensjonskostnader gjennom pensjonspåslaget, og må søke sin hjemkommune om å få disse kostnadene dekket.
- Totalt søknadsbeløp for disse barnehagene er i overkant av 185 millioner kroner.

- Søknadsbeløp per barnehage varierer fra 130 kroner til 2 millioner kroner.
- Så langt har PBL søkt på vegne av 650 barnehager. I skrivende stund er kun 75 søknader ferdig behandlet.
- I de 75 søknadene som per dags dato er ferdig behandlet, søkte barnehagene dekning om 9,3 millioner kroner som ikke var dekket gjennom pensjonspåslaget.
- De 75 barnehagene som har fått svar på søknad, har fått innvilget 5,8 millioner kroner. Det betyr 3,5 millioner kroner for lite til å dekke barnehagenes pensjonskostnader.

Bakgrunnen for dette er at regjeringen for tilskuddsåret 2022 endret pensjonspåslaget som inngår i driftstilskuddet til private barnehager.

Dette ble gjort på en slik måte at private barnehager får om lag 400 millioner kroner mindre i tilskudd i 2022 og 600 millioner kroner mindre i 2024, når gjeldende overgangsordning for deler av sektoren er avsluttet.

Det varige kuttet på 600 millioner i 2024 er mer enn totalt netto overskudd (590 millioner kroner) i private barnehager i 2020.

I forbindelse med endringen i pensjonspåslaget ble det også gjort forbedringer i søknadsordningen for private barnehager med ekstra høye pensjonskostnader.

Til tross for forbedringene virker ikke søknadsordningen etter intensjonen. Rekordmange private barnehager vil ikke få dekket pensjonskostnadene sine.

Reelle tall fra kommunene per 13. september viser at de ti kommunene som bruker mest premiefond til å dekke deler av sine pensjonskostnader, og dermed justerer ned taket/den øvre grensen for hvor mye private barnehager kan få dekket, bruker til sammen 69 millioner kroner av sine premiefond.

- De ti kommunene som bruker mest premiefond er Bergen, Øygarden, Tønsberg, Lillestrøm, Drammen, Sola, Rana, Moss, Skien og Ålesund.
- Ved bruk av premiefond justerer disse kommunene i gjennomsnitt ned taket med 27 prosent.
- I disse kommunene er det 132 barnehager med 8.630 barn som helt eller delvis ikke får dekket sine kostnader til pensjon.
- I disse kommunene varierer taket før premiefondsbruk fra 55.308 kroner til 123.179 kroner, mens det etter premiefondsbruk varierer fra 27.257 kroner til 88.818 kroner.

PBLs syn er at kommunal premiefondsbruk ikke kan inngå i søknadsvurderingen og takdefinisjonen så lenge kommunal pensjonsutgift og fondsinnbetalinger ikke har inngått i satsberegningene i utgangspunktet. Og som kjent ble kommunal pensjonsutgift tatt ut av satsberegningene i 2016.

Hvert år går tre av ti private barnehager med underskudd. I 2022 budsjetterer seks av ti barnehager med nullresultat eller underskudd.

Hver uke blir PBL kontaktet av medlemsbarnehager som styrer mot underskudd, som ikke ser noen tegn til bedring og som sterkt vurderer å legge ned virksomheten.

Manglende dekning for pensjonskostnadene i mange barnehager forverrer denne situasjonen ytterligere.

PBL viser også til Hurdalsplattformen der regjeringen uttrykker at de vil «innføre krav om at tilsette i private barnehager skal ha lønns- og arbeidsvilkår på linje med tilsette i offentlige barnehager».

PBL deler ambisjonen om ordnede lønns- og arbeidsvilkår i alle barnehager, men ser at forutsetningene for dette er vesentlig svekket, blant annet som følge av kutt i pensjonspåslaget kombinert med en dysfunksjonell søknadsordning for barnehager med høye pensjonskostnader.

PBL vil utfordre regjeringen på hvordan målet om like gode lønns- og arbeidsvilkår i offentlige og private barnehager skal kunne innfris også i fremtiden, i et system med økt forskjellsbehandling og svekkelse av de økonomiske rammevilkårene for private barnehager.

PBL ber konkret om svar på hva regjeringen vil gjøre for å sikre at intensjonene om at private barnehager med høyere pensjonsutgifter, kan få disse dekket etter søknad, blir oppfylt.

Vi imøteser en snarlig tilbakemelding om hvordan regjeringen vil bidra til å få på plass en ordning som sikrer at private barnehager får dekket sine reelle pensjonsutgifter.

Med vennlig hilsen
PBL

Jørn-Tommy Schjelderup
Adm.dir.
975 23 821
jorn@pbl.no